

I. DIO: MJESEČNA TEMA

2. dio: *Evangelizacija, ključno poslanje (EN 1-6)*

Autor sažetka i komentara: Ewald Kreuzer, FSR

Za ovaj mjesec uzeo sam ulomke prvih šest točaka Apostolske pobudnice Pavla VI Evangelii nuntiandi. Objavljena je 1975. kao rezultat rada Zasjedanja Sinode biskupa održane 1974. Danas, možda bolje nego prije nekoliko godina, shvaćamo važnost tog dokumenta. Jasna i jednostavna struktura pobudnice Evangelii nuntiandi otkriva »veličinu teksta za koji, iako ne želim upotrijebiti moderni termin već onaj koji mi se čini najprikladnijim, bez oklijevanja mogu reći da je proročki, da je nagovještaj novih vremena, nove evangelizacije«. (Kardinal Lucas Moreira Neves, O. P., L'Osservatore Romano, tjedno izdanje, 17. siječnja 2001.)

1. Posebni poticaj na evangelizaciju. NAVIJEŠTANJE EVANĐELJA ljudima našeg vremena, koji su puni nade, a u isto vrijeme pritisnuti strahom i tjeskobom, nesumnjivo je služenje kršćanskoj zajednici, ali i svim ljudima. Upravo stoga Nam se zadaća utvrđivanja braće, koju smo od Gospodina primili s teretom Petrova Nasljednika¹ i koja Nam je »salijetanje svakodnevno«², životni i radni program, temeljna obveza Našeg pontifikata, čini još časnijom i potrebnijom kad u poslanju naviještanja Evandelja trebamo ohrabriti svoju braću kako bi ga ispunili uvijek s većom ljubavlju, revnošću i veseljem u ova vremena nesigurnosti i zbuđenosti.

2. Povodom triju događaja. To želimo učiniti baš na završetku Svete godine u kojoj je Crkva nastojala »naviještati Evandelje svim ljudima«³ u težnji da jedino izvrši dužnost navjestiteljice Radosne vijesti Isusa Krista koja je proglašena u obliku dvaju temeljnih zahtjeva: »Obucite novog čovjeka«⁴ i »Dajte, pomirite se s Bogom«⁵.

Činimo to i o desetoj obljetnici završetka II. vatikanskog sabora čiji se ciljevi, na kraju krajeva, mogu izraziti kao jedan jedinstveni cilj: Crkvu XX. stoljeća učiniti još prikladnijom za naviještanje Evandelja ljudima XX. stoljeća.

Želimo to učiniti i godinu dana nakon III. općeg zasjedanja Sinode biskupa koja je, kao što je poznato, bila posvećena evangelizaciji, tim prije što su to od Nas tražili sami sinodalni oci. Doista, na kraju toga slavnog Zasjedanja odlučili su da Pastiru sveopće Crkve, u velikom povjerenju i skromnosti, izruče plod svog rada izjavljujući kako od Pape očekuju novi zamah koji će biti kadar stvoriti u Crkvi, ukorijenjenoj u neprolaznu snagu i moć Duhova, novo doba za naviještanje Evandelja⁶.

3. Donijeti kršćansku poruku modernom čovjeku. Važnost evangelizacije istaknuli smo još prije Sinode u više navrata. »Društvene uvjetovanosti – rekli smo svetom Kardinalskom zboru 22. lipnja 1973. – sve nas obvezuju da preispitamo metode, da svi istražujemo načine kako bi do suvremenog čovjeka kršćanska poruka mogla doprijeti i kako bi on u njoj našao odgovor na svoja pitanja i snagu za svoje zalaganje oko ljudske uzajamnosti«⁷. I dodali smo da se pri istinskom izvršavanju koncilskih zahtjeva bezuvjetno moramo suočiti s baštinom vjere koju Crkva mora očuvati u netaknutoj čistoći, ali da nam je ujedno dužnost pružiti je ljudima našeg vremena, koliko je to samo moguće, na razumljiv i uvjerljiv način.

4. Goruća pitanja. Ta vjernost poruci, koje smo službenici, i vjernost osobama, kojima poruku moramo prenijeti netaknutu i živu, središnja je os čitave evangelizacije. S obzirom na nju postavljaju se tri goruća pitanja koja je Sinoda iz 1974. neprestano imala pred očima:

¹ Usp. Lk 22, 32.

² 2 Kor 11, 28.

³ II. vatikanski sabor, Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve *Ad gentes*, br. 1: AAS 58 (1966), p. 947; hrv. izd.: *Dokumenti*, KS, Zagreb, 1972., str. 278.

⁴ Usp. Ef 4,24; 2,15; Kol 3,10; Gal 3,27; Rim 13,14; 2 Kor 5,17.

⁵ 2 Kor 5,20.

⁶ Usp. Pavao VI, Govor na zatvaranju trećeg Općeg zasjedanja Sinode biskupa (26. listopada 1974.): AAS 66 (1974) str. 634-635, 637.

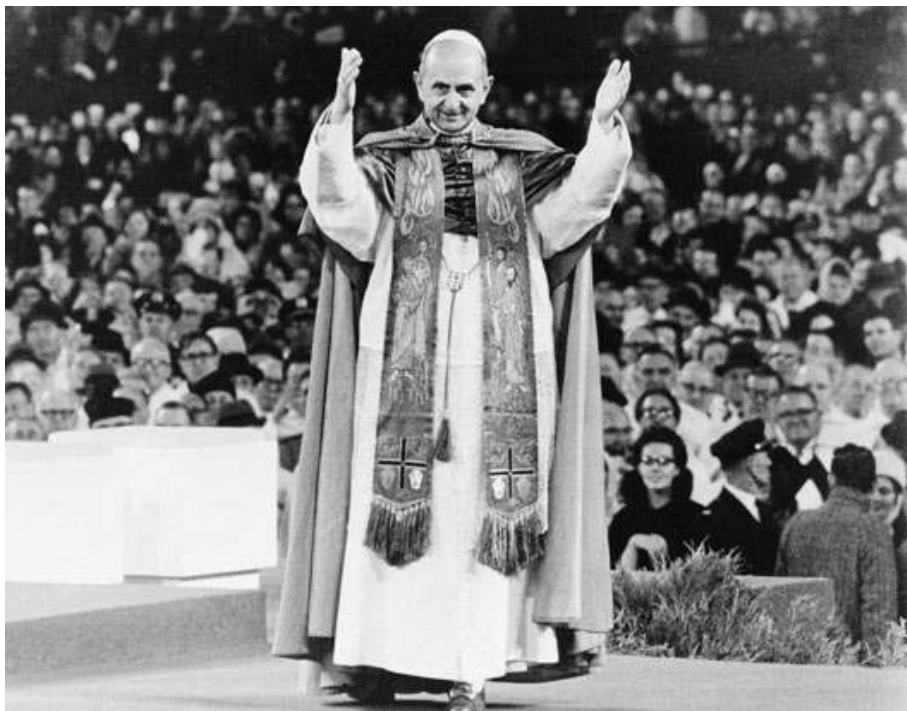
⁷ AAS 65 (1973), str. 383.

- Što je u naše dane s onom skroovitom snagom Radosne vijesti koja je kadra ljudsku savjest potresti u samim njenim dubinama?

- Do koje mjere i na koji način je ta evanđeoska snaga kadra preobraziti čovjeka našeg vremena?

- Koje metode u naviještanju Evandjelja valja slijediti da bi njegova snaga bila djelotvorna?

U svojoj biti ta pitanja samo su proširenje onoga osnovnog pitanja koje Crkva sebi postavlja i koje se može izraziti ovim riječima: je li Crkva, poslije Koncila i zahvaljujući Koncilu, koji je za nju bio Božji trenutak na ovoj povijesnoj prekretnici, ili nije spremnija naviještati Evandjelje, unositi ga u ljudska srca uvjerljivije, u duhovnoj slobodi i djelotvornije?

5. Poziv na razmišljanje. Živo osjećam da na postavljeno pitanje trebamo odgovoriti pošteno, ponizno i hrabro, spremni da u tom smjeru počnemo djelovati.

Smatrali smo da je ovakav Nagovor od goleme važnosti jer, ako se radi o Crkvi, prenošenje Evandjelja za nju nije nešto neobvezatno: po naredbi Gospodina Isusa to je njezina dužnost da bi ljudi mogli vjerovati i da bi se spasili. Da, ta poruka je neophodna. Ona je jedinstvena. Nemoguće ju je nečim drugim nadomjestiti. Ne podnosi ni ravnodušnost, ni sinkretizam, ni preuđevavanja. U pitanju je ljudsko spasenje. Ona ukazuje na ljepotu Objave. Sadrži mudrost koja nije od ovoga svijeta. Po sebi je kadra pobuditi vjeru, vjeru koja se temelji na sili Božjoj⁸. Ona je Istina. Zaslužuje da joj apostol posveti sve svoje vrijeme, sve svoje sile, a da joj, ustreba li, žrtvuje i vlastiti život.

6. Isusovo svjedočanstvo i poslanje. Svjedočanstvo koje Gospodin daje o sebi i koje sv. Luka bilježi u svom Evandelju — »Trebalo da navješćujem Evandjelje o Kraljevstvu Božjem«⁹ — svakako je od velike važnosti jer u jednu riječ sažima cjelokupno Isusovo poslanje: »Ta za to sam poslan«¹⁰. Svoj puni smisao dobivaju te riječi u povezanosti s riječima koje im prethode i gdje je Krist upravo na sebe primijenio riječ proroka Izaije: »Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima«¹¹. Isus dakle za sebe izjavljuje da ga je Otac poslao da od grada do grada navješćuje, poglavito najsiromašnijima koji su često najviše otvoreni. I svi vidovi njegova Otajstva — samo Utjelovljenje, čudesa, naučavanje, okupljanje učenika, slanje Dvanaestorice, križ i uskrsnuće, trajna prisutnost među svojim — zapravo su samo dijelovi njegova jedinstvenog navjestiteljskog djelovanja.

Pitanja za promišljanje i raspravu u bratstvu:

1. Zašto je evangelizacija tako važna za poslanje Crkve?
2. »Pravilo i život franjevaца svjetovnjaka jest ovo: opsluživati Evandjelje, Gospodina našega Isusa Krista,

⁸ Usp. 1 Kor 2,5.

⁹ Lk 4,43.

¹⁰ Isto.

¹¹ Usp. 1 Kor 2,5.

slijedeći primjer sv. Franje Asiškoga koji je Krista učinio nadahnuteljem i središtem svoga života s Bogom i s ljudima«. ¹² Kako svjetovni franjevci mogu praktično pomoći Crkvi u njezinom poslanju naviještanja evanđelja svim ljudima našega vremena?

II. DIO: DUHOVNOST I SOCIJALNI NAUK CRKVE

Crtica (2. od 3): Svjetski dan mira 2011.

VJERSKA SLOBODA, PUT PREMA MIRU (br. 6-10)

Razmatranje, sažetak i pitanja sastavio: fra Amando Trujillo Cano, TOR

6. veljače Crkva slavi spomen prvih kršćanskih mučenika u Japanu, kojih je 26 razapeto 5. veljače 1597. na brežuljku u blizini Nagasakija. Skupinu je činilo šestero manje braće, sedamnaest franjevac trećoredaca i tri japanska redovnika: isusovac, o. Pavao Miki i njegovih dvoje vjeroučitelja. Najpoznatiji od braće je Pedro Bautista, španjolski svećenik koji je s ostalim franjevcima došao s Filipina 1593. kako bi u Japan donio evanđelje. Neumorno su radili na naviještanju evanđelja, izgradnji crkava, pa čak i bolnice u Meaku. U studenome 1596., brodolom je na obalu izbacio ostale franjevce koji su im se pridružili. Jedan od njih, brat Felipe de Jesús, bio je na putu za svoj rodni Meksiko gdje je trebao biti zaređen. Budući da je počeo pomagati misionarima, osuđen je s njima ediktom cara Taycosame (koji je po njihovu dolasku dozvolio djelovanje kršćanskih misionara). Njime su na smrt osuđena braća s Filipina i njihovi drugovi. Njihova skupina bila je prisiljena hodati od Kyota do Nagasakija, odnosno više od 800 km, po lošem vremenu, u najgorim uvjetima zatočeništva, uz mučenje i prezir javnosti. Kad su raspeti, krvnici su im kopljima proboli grudi tako da su izbila na leđima, što je uzrokovalo brzu smrt. Felipe de Jesús, koji je prvi pogubljen, postao je prvi meksički svetac. U jednom od pisama koje je napisao u svojim posljednjim danima, Pedro Bautista je izjavio: »Kaznu koja nam je izrečena nosili su na natpisu pred nama. Na njemu se moglo pročitati da smo osuđeni na smrt jer smo propovijedali Nauanov zakon (Kristov zakon) suprotno naredbi Taycosame te da ćemo biti razapeti kad stignemo u Nagasaki. Zbog toga smo se radovali i utješili se u Gospodinu jer smo gubili svoje živote zbog propovijedanja njegovoga zakona.«

Razapinjanje prvih japanskih mučenika – Franjevački muzej u Kyotu

Ti mučenici navode nas na preispitivanje vlastitoga zauzimanja u naviještanju evanđelja u svojoj okolini, ne samo riječima, nego i svojim životom. Hrabro i vjerno su posvjedočili za Krista evangelizacijom, služenjem i prihvaćanjem progona te su zadržali beskraju nadu. Njihovo svjedočanstvo ilustrira poruku Benedikta XVI za Svjetski dan mira 2011., osobito kada je riječ o javnoj dimenziji vjere. Tu dimenziju moraju prepoznati i poštovati sva društva kao jedini put prema istinskome miru i cjelovitom ljudskom razvoju.

¹² 1Čel 18. 115.

Iz poruke pape Benedikta XVI za Svjetski dan mira 2011.:

6. *Vjerska sloboda, kao i svaka sloboda, proistječe iz sfere pojedinca, a ostvaruje se u odnosima s drugima. Sloboda bez odnosa nije potpuna sloboda [...] U toj dimenziji zajedništva, svaka osoba ostaje jedinstvena i potpuno neponovljiva, te se upotpunjuje i potpuno ostvaruje...*

7. *Instrumentalizacija vjerske slobode kao krinka za tajne interese, kao što je primjerice potkopavanje uspostavljenoga poretka, stjecanje monopola nad prirodnim dobrima ili održanje neke skupine na vlasti, može društvima nanijeti golemu štetu. Fanatizam i fundamentalizam, postupci protivni ljudskome dostojanstvu, nikada ne mogu naći opravdanja, tim manje ako se primjenjuju u ime religije. Ispovijedanje neke vjere ne može se instrumentalizirati ni nametati silom. Stoga države i razne društvene zajednice ne smiju nikada zaboraviti da je vjerska sloboda uvjet u potrazi za istinom i da se istina ne nameće nasiljem nego »snagom same istine«.*

Kako zanjekati doprinos velikih svjetskih religija razvoju civilizacije? A još više danas, u sve globaliziranijem društvu. Kršćani su i danas, u društvu koje je sve više globalizirano, pozvani, ne samo odgovornim radom na društvenom, ekonomskom i političkom području, nego i svjedočenjem vlastite ljubavi i vjere, pružati dragocjeni doprinos zahtjevnom i uzvišenom zalaganju za pravdu, za cjeloviti ljudski razvoj kao i za ispravno uređenje ljudskih stvarnosti. Isključivanje religije iz javnog života oduzima ovom potonjem životni prostor koji ga otvara transcendenciji. Bez toga primarnog iskustva teško je usmjeriti društvo prema općim etičkim načelima i postaje isto tako teško uspostaviti nacionalne i međunarodne poretke u kojima će temeljna prava i slobode biti potpuno priznata i ostvarivana, što su upravo – nažalost još uvijek zanemarivani i osporavani – ciljevi Opće povelje o ljudskim pravima iz 1948.

8. Ne smije se zaboraviti *da su vjerski fundamentalizam i laicizam ekstremni nazori i oblici odbacivanja legitimnog pluralizma i načela laiciteta.* [...] Društvo koje želi nametati ili, naprotiv, silom zatirati religiju, čini nepravdu čovjeku i Bogu, ali i samom sebi. Bog doziva sebi čovječanstvo naumom ljubavi koji, dok uključuje čitavu osobu u njezinoj naravnoj i duhovnoj dimenziji, zahtijeva da se na nj odgovori slobodno i odgovorno, čitavim srcem i čitavim bićem, bilo kao pojedinac bilo kao zajednica. [...] Upravo se zato pri oblikovanju zakona i institucija nekog društva nipošto ne smije zanemarivati ili čak uopće ne uzimati u obzir religijski svjetonazor svojih građana. [...] Kada pravni poredak na svim razinama, nacionalnoj i međunarodnoj, dopušta ili tolerira religijski ili protuvjerski fanatizam, zakazao je u svojem poslanju, koje se sastoji u tome da štiti i promiče pravdu i pravo svakog pojedinca. [...] Sve to izlaže društvo opasnosti političkih i ideoloških totalitarizama, koji daju preveliki prostor javnoj vlasti, a istodobno ponižavaju ili guše slobodu savjesti, misli i vjeroispovijesti kao potencijalne suparnike.

9. Baština načela i vrijednosti koje izražava istinska religioznost je bogatstvo za narode i njihov *ethos*. Ona se izravno obraća ljudskoj savjesti i razumu, doziva u svijest imperativ moralnog obraćenja, potiče na njegovanje kreposti i pristupanje drugima s ljubavlju kao braći i sestrama, kao članovima velike ljudske obitelji. Uz poštovanje pozitivne laičnosti državnih institucija, uvijek se mora priznavati javna dimenzija religije. U tom smislu, zdravi dijalog između građanskih i vjerskih institucija od temeljne je važnosti za cjeloviti razvoj osobe i društveni sklad.

10. U globaliziranom svijetu, kojeg obilježavaju društva koja su sve više višeetnička i višereligijska, velike religije mogu predstavljati važan faktor jedinstva i mira za ljudsku obitelj. Polazeći od vlastitih vjerskih uvjerenja i racionalnog traganja za općim dobrom, njihovi su sljedbenici pozvani odgovorno se zauzimati na području vjerske slobode. [...] Vođe velikih religija, zahvaljujući svojoj ulozi, svojem utjecaju i autoritetu u vlastitim zajednicama, pozvani su prednjačiti u uzajamnom poštivanju i dijalogu.

Kršćane, pak, sama vjera u Boga, Oca Gospodina Isusa Krista, potiče da žive kao braća koja se susreću u Crkvi i surađuju u izgrađivanju svijeta gdje se »zlo više neće činiti, neće se pustošiti na svoj svetoj gori mojoj (jer) zemlja će se ispuniti spoznajom Gospodina kao što se vodom pune mora« (Iz 11,9).

Pitanja za promišljanje i raspravu u bratstvu:

1. Promislite o pojmovima fanatizma, fundamentalizma, laicizma i ideološkog totalitarizma te raspravite u bratstvu o tome kako vidite njihove učinke.
2. Pročitajte »Opću povelju o ljudskim pravima« iz 1948. i prokomentirajte je među sobom u bratstvu.
3. Kakav je dijalog između građanskih i vjerskih institucija u vašoj zemlji/kraju?
4. Kako franjevačka svjetovna bratstva mogu pomoći jedinstvu i miru ljudske obitelji u našim multietničkim i multikonfesionalnim društvima?